

Jubileumreünie 70 jaar SSRP Alle schoonheid verzameld

We zijn aanwezig op een van de meest aansprekende nautische evenementen van ons land: de reünie van de SSRP op het Heegermeer. Daar verschijnen de mooiste schepen die opgenomen zijn in het Stamboek voor ronde en platbodemjachten. Dit keer is er sprake van een driedubbel evenement, want de reünie valt samen met de Regionale Friese Reünie én de Zomervaarbijeenkomst van de VSRP. Dus valt er niet alleen te genieten van prachtig

blank gelakt hout, maar ook van fraaie Lemsteraken, bollen en zelfs een snik, een uiterst zeldzaam scheepstype.

De bijna complete vloot is op zaterdag uitgevaren om aan de beschutte zijde van het eilandje Rakkenpolle tegenover Heeg ten anker te gaan. Eerder had iedereen de mogelijkheid om een beetje proef te varen, voorafgaand aan het admiraalzeilen en nu is er tijd voor een gezamenlijke lunch. Onderwijl is op de vaste wal hoog bezoek gearriveerd om aan

boord te gaan van het Friese Statenjacht *Friso*: het is de Commissaris van de Koning Arno Brok met zijn gast Joan Leemhuis-Stout, ooit zelf CvdK van Zuid-Holland.

Ook de voorzitter van de SSRP, Ineke Verkkaik-Hogervorst, stapt aan boord van het Statenjacht, samen met Pier Piersma. Die is de vorige dag onder grote belangstelling in het zonnetje gezet tijdens een boekpresentatie op zijn oude werf (zie kader).

Het hele gezelschap neemt plaats aan boord,

Luid kabaal verraaft dat het admiraalsschip in aankomst is. Op tientallen houten jachten wordt ketelmuziek gemaakt of op scheepstoeters geblazen. Een klein kanon vuurt zelfs een salvo af, want tijdens de jubileumreünie van de SSRP worden tradities in ere gehouden.

Fotografie: Bertel Kolthoff en Arthur van 't Hof

links: Het eskader Friese jachten tijdens het admiraalzeilen is getooid met prachtige wimpels en vlaggen. Voorop zeilt de *Windbreker*, een ontwerp van Robin van Son, in 2003 gebouwd bij Brandsma in Rohel

onder: Schipper Auke Drost van de *Friso* heeft zich over de kanons ontfermd en vuurt een salvo af bij ieder eskader dat zijn fok laat zakken

zodat de *Friso* als admiraalsschip even later een ronde kan maken langs alle jachten die zich bij hun eskadercommandanten gegroepeerd hebben. Dat is nog niet zo makkelijk: de vloot ligt heren der verspreid en bijna worden de kleinste tjotters vergeten, die in het kommetje van het eiland tegen de kade afgemeerd liggen. Er wordt nog harder geschreeuwd en getoeterd en gelukkig, daar stoomt de *Friso* met een snor voor de kop terug naar de aandachttrekkers. Poeh, bijna overgeslagen!

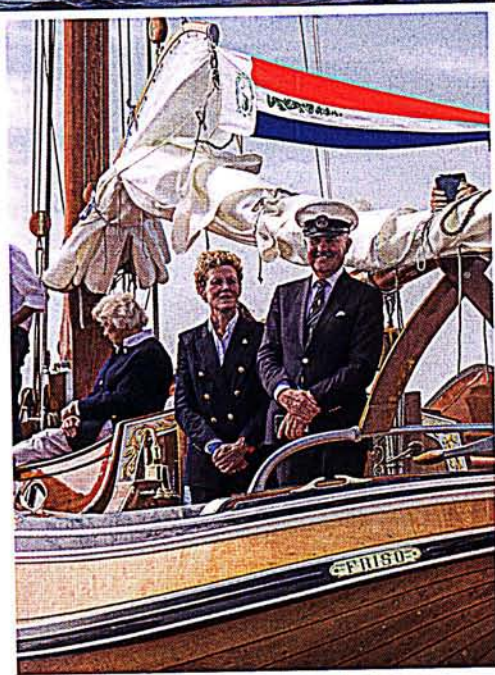
Zaagbeweging

Voorafgaand aan het admiraalzeilen heeft kenner Maarten Vermeulen van de boeier *Mientje* een uitgebreide briefing gegeven met instructies hoe het geheel uitgevoerd dient te worden. Sommige schippers hebben jaren ervaring, maar niet iedereen is even zeker van zijn zaak. Henk Tissink vaart met een Vollenhovens bol en is aangewezen als eskadercommandant van de bollen. Hij bekent best zenuwachtig te zijn: 'Voor mij is het de eerste keer...' Toch kan het niet moeilijk zijn als je Vermeulens uitleg hoort: 'We gaan in een zaagbeweging in kiellinie – dus áchter elkaar – richting de admiraal die bovenwinds ligt, om vervolgens een boei te ronden en dan in frontlinie – dus náást elkaar – langs het admiraalsschip te varen. Op het teken van je eskadercommandant laat je de fok zakken en de admiraal antwoordt met een kanonschot.' Het begrip zaagbeweging kun je echter ruim opvatten en dat doen de schippers dan ook. De gewenste voortgang wordt onwillekeurig omgezet in een pendelbeweging. De jachten varen prachtig áchter elkaar aan, met lange wimpels en de vlag in top bij de commandanten, maar ze komen geen steek verder. We vermoeden dat de verveling op het admiraalsschip inmiddels heeft toegeslagen of erger nog, dat de fles Beerenburg al leeg is. Gelukkig is Mohammed zo slim om naar de berg te komen en wordt op de *Friso* het anker gelicht, zodat het Statenjacht dichterbij de vloot komt te liggen.

Generaties

Eskader na eskader vaart langs, terwijl de bemanning van de *Friso* het kanon laat daveren. Het gaat van klein naar groot, met eerst de tjotters en dan de Friese jachten en de boeiers. Kajuitschouwen worden gevolgd

door Staverse jollen, Vollenhovense bollen en Lemsteraken. Toch is niet iedereen aanwezig. De boeier *Constanter* (bouwjaar 1877), die volgens het programmaboekje als eskadercommandant had moeten optreden, ligt nog afgemeerd naast het clubhuis van WSV Heeg. Pieter Halbertsma heeft voor vandaag niet genoeg bemanning kunnen regelen en richt zich dus maar op de wedstrijden van morgen. De *Constanter* is een bekende boeier, die

al sinds 1901 in dezelfde familie is. De jonge Pieter is de vijfde generatie en inmiddels heeft hij, samen met zijn vrouw natuurlijk, gezorgd voor een zesde generatie.

Sinds 1901 veranderde de gang van zaken wel aan boord van de boeier: 'Mijn opa zou zeggen: "Heb je niemand om te poetsen?"', want hij voer nog met een betaalde schipper, maar wij doen inmiddels veel eigenhandig, zoals de romp kaal halen en het laksysteem helemaal opnieuw opbouwen.' Halbertsma vindt het werk echter te overzien; af en toe wordt er iets groots aangepakt. Laatste wapenfeit: het vernieuwen van het berghout in 2019 door Martijn Perdijk van de Wind en Waterwerf in Heeg. Nu is dat berghout voorzien van een droge naad, zodat de inwatering wordt tegengegaan. Pieter rommelt nog wat in de roef en aan dek. Hij heeft vandaag gemist, maar morgen, tijdens de hardzeildag, is hij zeker van de partij met een clubje zeilvrienden.

Onbezwaard

Prijzen uitreiken kun je bij elke gelegenheid, dus ook na het admiraalzeilen. Het eskader dat het meest zijn best moet doen om bij elkaar te blijven, is natuurlijk het eskader waarin de meest uiteenlopende schepen varen. Eskader

boven: Werfbaas Martijn Perdijk vaart mee op de tjotter *Palliet* van zijn medewerker Thijs Veltman. Na een aantal aanpassingen door Thijs presteert de *Palliet* nu uitstekend in wedstrijden

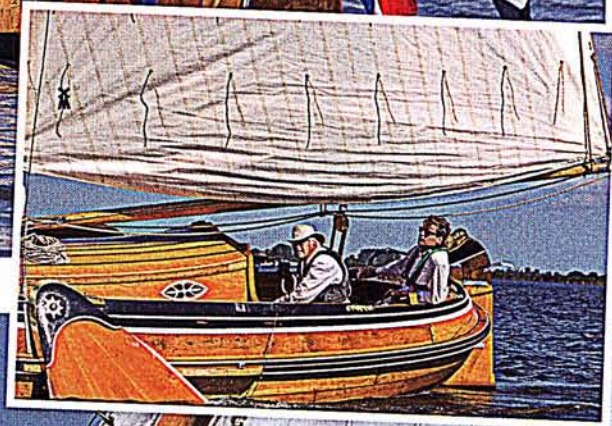
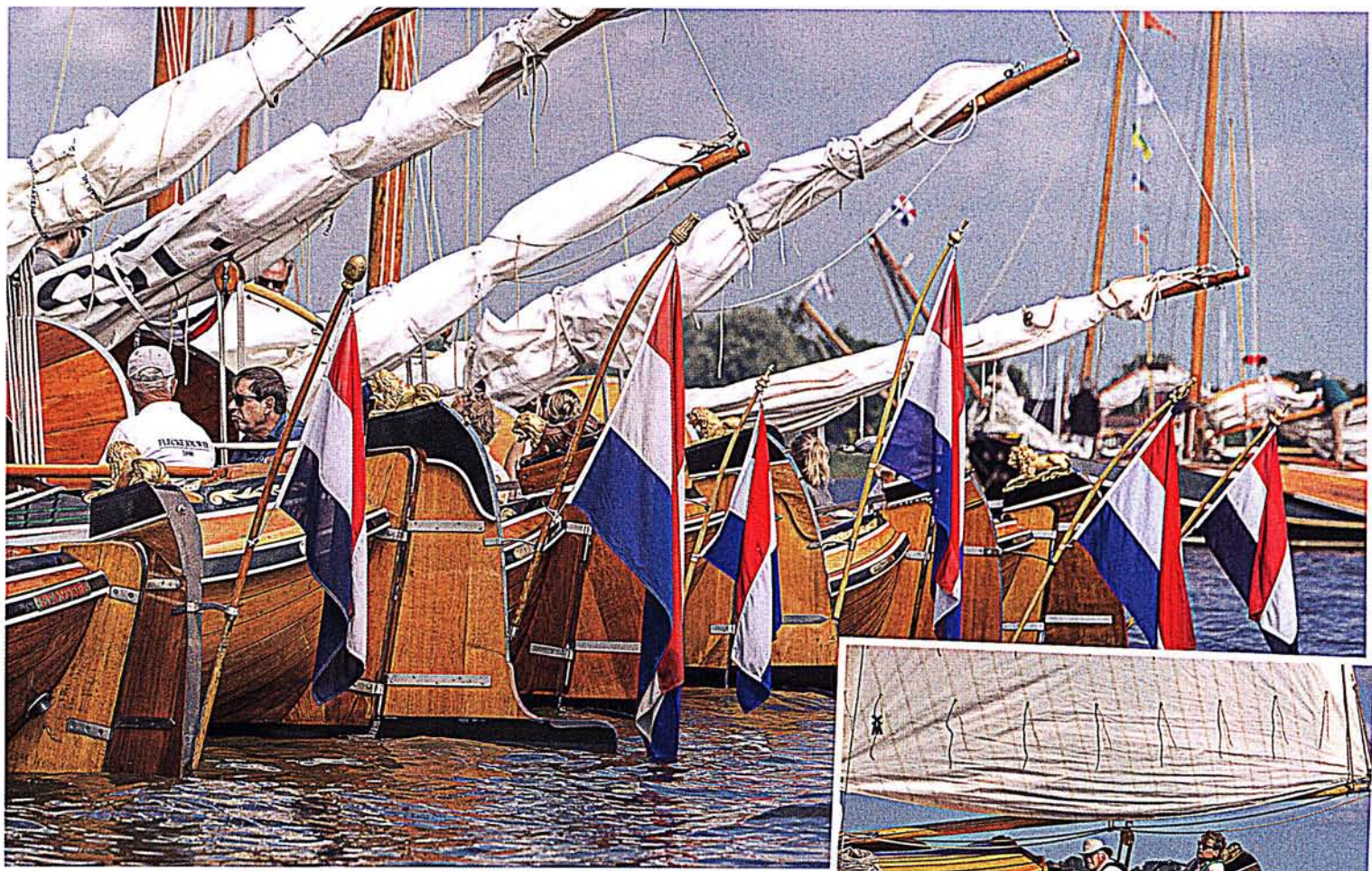
links: Commissaris van de Koning Arno Brok, met links van hem SSRP-voorzitter Ineke Verkaaik-Hogervorst op het admiraalsschip *Friso*

rechterpagina: De vloot heeft zich verzameld voor de lunch. Hier het eskader Friese jachten

midden: Pieter Halbertsma aan het roer van de snelle boeier *Constanter*

onder: Sabijn Perdijk aan het roer van de *Hilda*. Commentaar van vader Martijn: 'Ik vrees dat er sprake is van een generatiewisseling op m'n tjotter'

15 bestaat uit een stalen botter, de snik, twee schokkers en een visaak en dat verdient een prijs. De snik viel op door alle wuivende kinderen aan boord en de botter door een luid uitgeroepen 'hoezee'. Commandant Sikko Steenstra mag de vierde prijs in ontvangst nemen. Het eskader Lemsteraken krijgt de derde prijs, terwijl het eskader kleine tjotters waarin het minischouwteje *Pandora* meevaart de tweede prijs ontvangt. Het ervaren eskader kleinere Friese jachten, met onder meer de *Willemijntje* (zie SdZ 2020.6), wordt eerste. De haven achter it Sylhûs van WSV Heeg is

linkerpagina: De bemanning van de boeier *Njord* relaxt na het admiraalzeilen. De *Njord* meet net geen 10 meter en ging in 1910 te water. Zij stond als snel en zeewaardig te boek. De eerste eigenaar, S. Boltjes, zwierf er uitgebreid mee over de Zuiderzee

rechterpagina, onder: Actie aan boord van de grote tjotter *Twa Sisters*. Deze tjotter is van de hand van de fameuze E. Holtrop van der Zee en werd gebouwd in 1888. Na de eerste eigenaar ging de *Twa Sisters* over naar de Haagsma's en zij is nu bijna 130 jaar in die familie. Lengte: 4,87 m, breedte: 2,40 m

weer gevolgen na het admiraalzeilen. In totaal liggen er meer dan honderd schepen en dat is een groot succes. In de aanloop naar het evenement maakte het SSRP-bestuur zich nogernstig zorgen: in het vroege voorjaar leek het er op dat er veel te weinig aanmeldingen zouden zijn – en dat voor een jubileumreünie waarin 70 jaar SSRP gevierd zou worden!

SAIL-effect

Misschien deed het 'SAIL-effect' wonderen: naarmate dát spektakel dichterbij kwam, begonnen ook de inschrijvingen voor Heeg binnen te stromen. Later in Amsterdam zullen we bijvoorbeeld een paar Staverse jollen terugzien die dankzij een aansluitende 'palingtocht' (Heeg istenslotte hét palingdorp van Friesland) vanuit Heeg op SAIL beland-

den. Indrukwekkend voorbeeld daarvan is de *Beer*, een forse jol van 9 meter gebouwd bij 'De Scheepsbouwers' in Werkendam.

In de kuip zitten Paul, Corrie en hun gasten Roel en Liesbeth. 'Hiervoor hadden we een visserman schouw, maar dat was echt zwaar, nu hoeven we in ieder geval geen zwaarden meer omhoog te hijsen.' Logisch dat een van de andere jollen de naam *Onbezwaard* draagt! 'Bovendien', zegt Corrie, 'heeft onze hond Kyva alle ruimte aan boord. Kom maar eens kijken hoe ruim onze jol van binnen is.' Ik werp een blik naar binnen en inderdaad, dit is wel andere koek dan het vooronder van een visserman schouw.

Aan de andere kant van het deelnemersspectrum zijn er juist schippers die 'de visserman' een ontdekking vinden. Zo had Maarten van Veen eerst een gildebloeier, maar is hij nu zeer enthousiast over zijn Vollenhovense bol van 8,50 m, in visserman uitvoering. Een bijzonder schip, want vermoedelijk is er daarvan maar een gebouwd op de Kooijman & De Vrieswerf in Deil.

Het boordleven op de UQ4 speelt zich in de buitenlucht af en dat bevalt de bemanning prima, de kookkist staat in de kuip. Het visserijnummer UQ4 is overigens uit de duim gezogen; de 4 stond voor de gezinssamenstel-

ling van Herman Flikkema, de eerste eigenaar uit Uithuizen. Van Veen kocht de bol in 2023 en startte een restauratietraject. Het schip is nu – heel stoer – helemaal zwart geschilderd.

Afgeleid

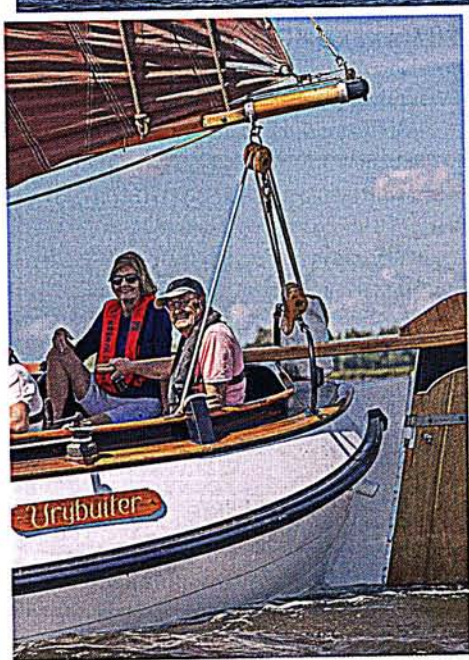
Na een feestelijke avond mag iedereen de volgende ochtend weer vroeg uit de veren voor de hardzeildag. Die bestaat uit twee wedstrijden, die een gemengd beeld laten zien, afhankelijk van de klasse waarin gestart wordt. Bij de Staverse jollen, de Vollenhovense bollen en klasse 8, waarin weer allerlei schepen zijn samengevoegd, gaat het er niet wild aan toe. Maar een heel ander verhaal is het in de klasse van de Friese jachten, die een paar keer per jaar de strijd met elkaar aanbinden.

'Ik wil niets meer en minder dan revanche,' verklaarde Dirk Slijper van de *Hommel* de avond tevoren. 'Vorig jaar ben ik er tijdens de Regionale Friese Reünie op een lullige manier uit geprotesteerd, terwijl ik een 1-2-1 had gevaren. Maar morgen is het mijn weer, dus ik wil winnen.'

Ook bij de boeiers wordt serieus gevaren. Op de *Constanter* zijn de witte crewshirts uit de kast gehaald en wordt 'clean' rond de baan gezeild. De boeien worden uiterst correct aangesneden, terwijl we sommige concurrenten

boven: Dankzij de inbreng van de VSRP ziet de verzamelde vloot er divers uit, met bollen, aken, Staverse jollen en nog veel meer scheepstypen

onder: VSRP-voorzitter Willem Kooijman aan boord van zijn *Vrijbuiters*

linkerpagina, boven: De TH60 laat zien hoe je dat doet, voordewind zeilen. Alle lappen erbij, zelfs als die er na 10 minuten weer vanaf moeten!

midden: De *Bever* heeft een *all-female* bemanning aan boord van dames die door omstandigheden niet meer met hun man kunnen zeilen

onder: Jong en oud doet mee op zijn eigen wijze, zoals op de kajuitschouw *Ouwe Reus*

scheepslengtes zien verliezen bij een ronding. Blijkbaar worden de wedstrijdvaardigheden op de *Constanter* ook van generatie op generatie doorgegeven.

Soeverein zeilt Dirk van Duivendijk onder tussen met zijn aak TH60 over het Heegermeer. Drie slagen en hij is bij de bovenboei, waarna in luttele seconden alle bijzeilen tevoorschijn komen voor het voordewindse rak. Ook dat wordt zo in een mum van tijd afgelegd. Later zal de werfbaas uit Tholen, die het grote water gewend is, verklaren dat het hier 'haast te klein' is voor zijn *Atalante*. Maar

goed, hij had de reis afgelegd om de W.H. de Vosprijs in ontvangst te nemen en nu mag hij als bonus nog een prijs meenemen.

Ook de andere Dirk krijgt wat hij wil, samen met zijn ingevlogen wedstrijd bemanning heeft hij de kleine *Hommel* op handicap naar de overwinning gezeild. Maar de eerlijkheid gebiedt dat ik geen ooggetuige was van de beslissende momenten waarop hij zijn overwinning zekerstelde, want met honderd van de mooiste ronde en platbodemjachten word je simpelweg teveel afgeleid door alle schoonheid om je heen!

EEN BOEK OVER JACHTWERF P.P. PIERSMA

Kort voor de jubileumreünie werd het boek 50 jaar Jachtwerf P.P. Piersma 1966-2016 gepresenteerd.

Een mooi tijdsdocument over het bouwen en restaureren van houten ronde- en platbodemjachten door Pier Piersma en zijn rechterhand Theo Potma. De presentatie was op de voormalige werf van Pier, die in 2016 overgenomen is door Martijn Perdijk. Meer dan tweehonderd belangstellenden waren aanwezig en het boek vond gretig aftrek. De oplage van 350 exemplaren is inmiddels uitverkocht. Inkijken kan wel, bij het Fries Scheepvaart Museum.

